

Sajtóközlemény

Kiürítési tervek

Ciprian Mureşan

Corneliu Baba, Victor Ciato, Sorin Dumitrescu, Eugen Gâscă, Kádár Tibor
Kolozsvári iskolák gipsz- és rajzgyűjteményei

Kurátorok: Székely Miklós, Székely Sebestyén

Megnyitó: 2020.02.07.

Kiállítás: 2020.02.07. – 03.14.

Szeretettel meghívjuk a **Kiürítési tervek** című kiállításunk megnyitójára, 2020.
február 7-én, 19 órától.

A másolás a művészet történetén végigvonuló alapvető módszer, amely mindvégig szoros kapcsolatban állt az egyéni és közösségi emlékezettel. Az egyiptomi művészet másolási gyakorlatáról csak áttételeken keresztül alkothatunk képet, épp ezért merülhet fel a kérdés, vajon egy eldugott vidéki műhelyben megformált szfinx-szobor testét a gízai nekropolisz óriási emlékművéről vették át ismeretlen mintákon keresztül, vagy a műhely környékén kóborló macskák egyike-másika szolgált modellként ismeretlen kőfaragóinknak? Akárhogy is történt, az emlékezet mindig megkerülhetetlen kapcsot képez az eredeti és a másolat között.

A görög-római gyökerű zsidó-keresztény kultúránkat a hagyományok átadásának imperatívusza határozta meg évezredekken keresztül. A kiállítás a hagyomány átadásához való viszony összetettségét vizsgálja, olyan iskolai tárgyegyütteseket (gipszmodellek, modell után készült diákrajzok) tár a nagyközönség elé, amelyek azt példázzák, hogyan viszonyult a századforduló európai társadalma a nevelésen keresztül a hagyományhoz. Másrészt olyan műalkotások kerülnek bemutatásra, amelyek a modern és kortárs művészetnek a művészeti örökséghez való folyamatosan változó viszonyát jelzik.

A kiállítás a művészeti örökség minél tökéletesebb átadásától, a minták követésének szigorától az abból történő kilépésig mutat be néhány meghatározó attitűdöt. A kiállítás tárgyai létrejöttükben, fennmaradásukban sok esetben kötődnek Kolozsvárhoz, de alapvetően egy tágabb jelenségnek a kifejezői, pontosan tükrözve az európaiak múlthoz való viszonyulásának átalakulását.

A hagyományok átadása egyaránt jelen volt a világi és az egyházi művészetben is. A nyomtatott mintakönyvek és gipszminták a profán hagyományok szigorú követéséről tanúskodnak, az ikonográfiai kötöttségek pedig a keleti és a nyugati egyházi festészet ábrázolási határait jelölték ki. Ezek az ikonográfiai modellek esetenként programszerűen is bekerültek modern (Eugen Gâscă) vagy kortárs művészek (Sorin Dumitrescu) gyakorlatába. Eugen Gâscă (1908–1989) a katolikus ikonográfiához viszonyulva hozta létre az 1930-as évektől kezdődően modernista, átszellemült művészetét, míg Sorin Dumitrescu (1946), a kortárs neoortodox irányzat jeles képviselőjeként az ortodox kanonikus ábrázolások hű folytatójaként törekszik a hagyománynak időszerűséget biztosítani.

A neoavantgárd művészi praxis a hagyományból kivezető útjain nemcsak hogy nem tudta megtagadni az előképeket, de a bemutatott konkrét kolozsvári példák azt is jelzik, hogy a szocialista realizmusból a neoavantgárd felé kivezető út Kelet-Európának ezen a pontján pontosan a történelmi avantgárd programatikus másolása révén indult el. Kádár Tibor (1919–1962), a kolozsvári Magyar Művészeti Intézet legendás tanára a főiskolai könyvtárban indexre helyezett művészeti albumokból másolta Picasso, Chagall, Léger kompozícióit 1959-ben, majd diákja, Victor Ciato (1938) 1964 körül készített egész sorozatot Henry Moore szobrai után.

A román kortárs művészet kiemelkedő alkotója, Ciprian Mureșan (1977) a művészeti örökséghez programszerűen viszonyul alkotásaiban. Kiállításunkra speciálisan készített szoborcsoportjában a Kolozsvári Művészeti Múzeum állandó kiállításának több szobrát mintázza meg emlékezetből. Eljárása arra emlékeztet, hogy a hibásan felmondott iskolai memoriterek, a másolás folyamatában bekövetkező „szövegromlások”, a tükörfordítások, valamint a szándékos vagy szándéktalan téves átírások révén a hagyomány átadása éppoly tökéletlen és esetleges, mint minden emberi alkotás.

Az emlékezés nem csupán a múlt életben tartását szolgálja, hanem az attól való eltávolodást is: a forráshoz való folytonos visszatérés sokszor alázatos, máskor azonban – ahogy a modernista és kortárs alkotások sok esetben sugallják – letarolóan lázadó, a másolás révén kiürítve a teret a jövő számára. – *Székely Miklós, Székely Sebestyén, kurátorok*

A kiállítás az Apáczai Csere János Elméleti Líceum, a Báthory István Elméleti Líceum és a János Zsigmond Unitárius Kollégium közreműködésével jött létre.

Szeretettel várjuk!

A Quadro 21 munkatársai